

Zbigniew Barciński (red.), *Vademecum katechety. Metody aktywizujące*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, ss. 619.

Autorzy *Vademecum* próbują zrealizować myśl Konfucjusza: „Powiedz mi, a zapomnę, pokaż, a zapamiętam, pozwól wziąć udział, a zrozumieć” Z tego też powodu książka proponuje współczesnemu katechecie, aby – najczęściej, jak to możliwe – stosował metody aktywizujące, a więc takie, które polegają na zaangażowaniu wychowanka poprzez umożliwienie mu samodzielnego rozwiązywania zadań i problemów. Takie założenie wydaje się słuszne i zgodne z wymogami współczesnej dydaktyki, która – można by rzec – nawiązuje do słów autora *Małego Księcia*: „aby zdobywać wielkość, człowiek musi tworzyć, a nie odtwarzać”

Postulując wszechstronną aktywizację, twórcy *Vademecum* są świadomi zaleceń zawartych w najnowszych dokumentach katechetycznych dotyczących kryteriów doboru metod. Zwracają uwagę na fakt, że treści nauczania katechetycznego winny być skorelowane z metodami nauczania. Aby ziarno słowa Bożego mogło zakiełkować i dojrzeć w dobrej glebie, musi zostać zasiane we właściwy sposób i przez zdolnego siewcę. Dobór metod nauczania katechetycznego winien być dokonywany zarówno ze względu na katechizowanych i ich poziom intelektualny, jak i ze względu na cele, jakim ma służyć dana jednostka katechetyczna, a także ze względu na środowisko nauczania. Różnorodność stosowanych w katechezie metod wynika w pewnym stopniu z pluralizmu zadań nauczania katechetycznego oraz wielowymiarowej rzeczywistości świata, w jaki katecheza ma wprowadzać ucznia Jezusa Chrystusa. Wszystkie metody, jakimi posługuje się katecheza, winny harmonijnie łączyć się i uzupełniać, przede wszystkim ze względu na postulat integracji celów i treści

nauczania, jak również ścisłego związku, jaki winien łączyć katechezę z pozostałymi formami działalności duszpasterskiej.

W pierwszej części *Vademecum* znajdują się opisy 176 metod aktywizujących. Zawierają one metody dramatyczne, dyskusyjne, twórczego myślenia, plastyczne, pracy z formularzem, z kartami dialogowymi, metodę projektu, utrwalania wiadomości, informacji zwrotnej, metody integracyjne i tworzenia małych grup. Większość tych metod to praktyczne i sprawdzone sposoby aktywizacji katechizowanych.

W drugiej części znajduje się 201 pomysłów na scenariusze katechez, z wykorzystaniem zaprezentowanych wcześniej metod. Proponowane scenariusze zostały przygotowane odrębnie dla poszczególnych grup wiekowych (małe dzieci, dzieci w wieku szkolnym, młodzież, dorośli), a rozpisane są według następujących zadań katechezy: rozwijanie poznania wiary, wychowanie liturgiczne, formacja moralna, nauczanie modlitwy, wychowanie do życia wspólnotowego, wprowadzenie do misji. Niektóre scenariusze mogą wydawać się zbyt syntetyczne, lecz niewątpliwym walorem jest ich praktyczność.

Trzecia część jest oryginalnym przewodnikiem na drogach konstruowania scenariuszy z wykorzystaniem metod aktywizujących. Autorzy kompetentnie wprowadzają w tajniki tworzenia konspektów i prowadzą krok po kroku do realizacji celów katechezy. Sformułowania celów stanowią autorski pomysł twórców *Vademecum* i są próbą modyfikowania celów zawartych w najczęściej spotykanych podręcznikach katechetycznych. Takie ujęcie z jednej strony odbiega od powszechnie przyjętych rozwiązań, z drugiej natomiast inspirowane do odrzucenia niebezpiecznej schematyczności i prowokuje do myślenia.

Czwarta część jest praktycznym poradnikiem dotyczącym efektywnego prowadzenia zajęć. Znajdujące się tutaj wskazówki dotyczą dwóch obszarów. Pierwszy z nich obejmuje rozwiązywanie problemów, z jakimi katecheta może się zetknąć w trakcie aktywizowania katechizowanych. Drugi to praca katechety nad własnym rozwojem, nad pokonywaniem wewnętrznych barier w efektywnym prowadzeniu zajęć aktywizujących.

Redaktor i autorzy *Vademecum* znani są teoretykom i praktykom, katechezy szczególnie z publikacji na łamach miesięcznika „Katecheta”, a także z licznych warsztatów metodycznych prowadzonych na terenie całej Polski, jak również poza jej granicami. Wielu twórców tej pozycji to również czynni nauczyciele religii w różnych typach szkół. Połączenie teorii z praktyką gwarantuje wysoką jakość propozycji, a jednocześnie

uwzględnienie realiów polskiej szkoły i innych środowisk wychowawczych. Ze względu na swoją praktyczność i przejrzystość ujęcia *Vademecum* jest cenną pomocą dla katechetów w posłudze dzieciom, młodzieży i dorosłym oraz przyczynkiem do rozwoju indywidualnego katechizowanych, jak również tworzenia się więzów wspólnotowych wśród ludzi wierzących.

Ks. Piotr Sroczyński